

การประชุมวิชาการครั้งที่ 15 ประจำปี 2563

สมาคมเครือข่ายการพัฒนาวิชาชีพอาจารย์และองค์กรระดับอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย (คพอท)

การพัฒนาความสามารถในการอ่านค่าโน้ตสากล โดยใช้เทคนิคการอ่าน
สัญลักษณ์จังหวะของโคดาไล ร่วมกับการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง
ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ชั้นปีที่ 3 คณะครุศาสตร์

The development of the ability to read musical notes using Kodaly symbol reading approach together with learning from real experiences of 3rd year students majored in early childhood education, faculty of education

อัญชิษฐา ปิยะจิตติ¹, รวี ศิริปริชยการ¹, จิราภรณ์ ยกอินทร์¹, ชลมณีธิดา ยาแก้ว¹ และจิระ จิตสุภา¹

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

E-mail: kate_tungtong@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านโน้ตสากลโดยใช้เทคนิคการอ่านสัญลักษณ์จังหวะของโคดาไล ร่วมกับการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง 2. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนจากแบบทดสอบการอ่านโน้ต โดยใช้การศึกษาคะแนนสัมพัทธ์ในการอ่านโน้ตสากลโดยใช้เทคนิคการอ่านสัญลักษณ์จังหวะของโคดาไล ร่วมกับการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาคณะครุศาสตร์ชั้นปีที่ 3 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 2 ห้อง 52 คน ในรายวิชา 1071303 ทักษะทางดนตรีพื้นฐานสำหรับครู มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ศูนย์การศึกษาภาคใต้ นครนายก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 1. แบบทดสอบความสามารถในการอ่านโน้ตสากล 2. แผนการเรียนการสอนการอ่านโน้ตสากล สถิติที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ 1. การหาค่าเฉลี่ยพื้นฐานของคะแนนจากแบบทดสอบการอ่านโน้ตก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง ซึ่งได้แก่ คะแนนค่าเฉลี่ย (Mean) และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) 2. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนจากแบบทดสอบการอ่านโน้ตภายในกลุ่มทดลอง โดยใช้การศึกษาคะแนนสัมพัทธ์ (relative gain score) ผลการวิจัยมีดังนี้ นักศึกษาคณะครุศาสตร์ชั้นปีที่ 3 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 ก่อนการใช้เทคนิคการอ่านสัญลักษณ์จังหวะของโคดาไล ร่วมกับการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 12.33 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.51 และ คะแนนความสามารถในการอ่านโน้ตสากล หลังการใช้เทคนิคการอ่านสัญลักษณ์จังหวะของโคดาไล ร่วมกับการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 23.67 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4.06 และมีผลเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนและหลังการทดลอง พบว่า คะแนนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : ความสามารถในการอ่านโน้ตสากล, สัญลักษณ์จังหวะของโคดาไล, การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง

สรุปผลการวิจัย

การพัฒนาความสามารถในการอ่านค่าโน้ตสากล โดยใช้เทคนิคการอ่านสัญลักษณ์จังหวะของโคดาไล ร่วมกับการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ชั้นปีที่ 3 คณะครุศาสตร์ โดยผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์และนำเสนอผลการวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลของการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการอ่านค่าโน้ตสากลก่อนและหลังการใช้เทคนิคการอ่านสัญลักษณ์จังหวะของโคดาไล ร่วมกับการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง

กลุ่มเป้าหมาย	\bar{X}	S.D.	df	t	sig.
คะแนนความสามารถในการอ่านค่าโน้ตสากล					
- ก่อนการทดลอง	12.33	3.51			
- หลังการทดลอง	23.67	4.06	51	36.39	0

*p < .05

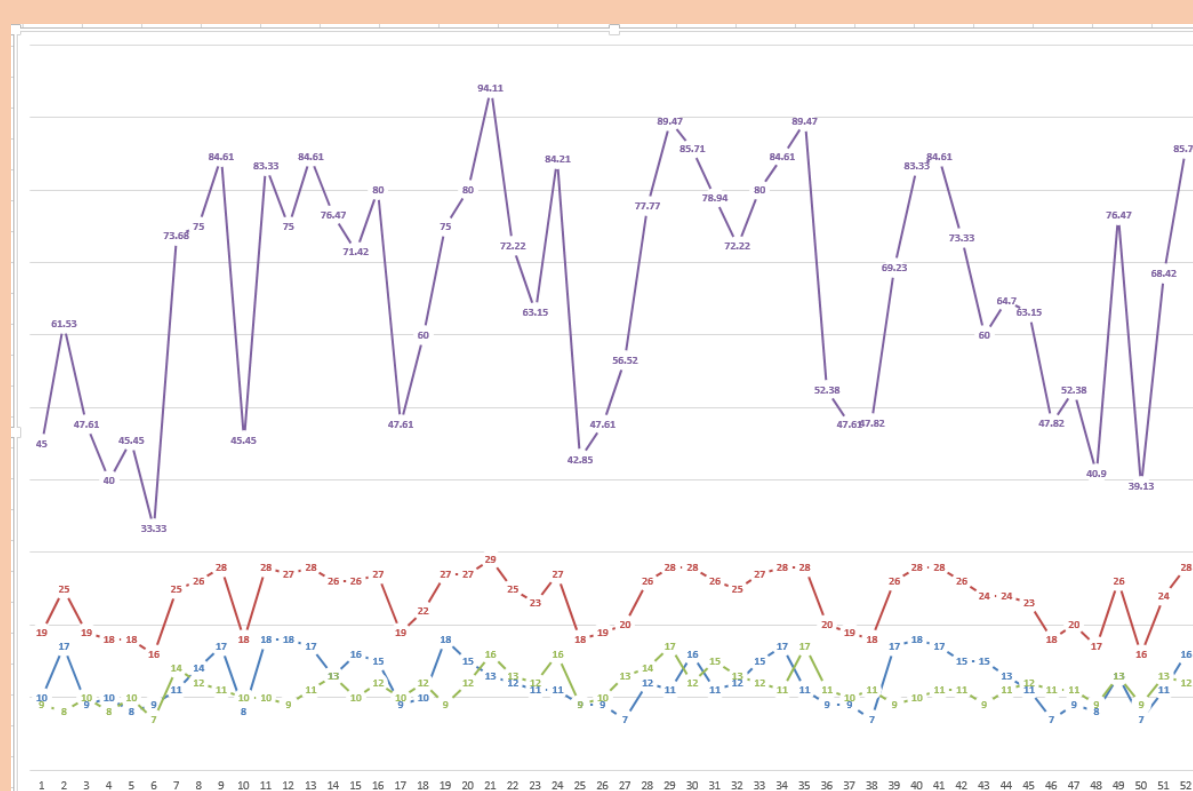
จากตารางที่ 1 พบว่า นักศึกษาคณะครุศาสตร์ชั้นปีที่ 3 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 ก่อนการใช้เทคนิคการอ่านสัญลักษณ์จังหวะของโคดาไล ร่วมกับการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 12.33 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.51 และ คะแนนความสามารถในการอ่านค่าโน้ตสากล หลังการใช้เทคนิคการอ่านสัญลักษณ์จังหวะของโคดาไล ร่วมกับการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 23.67 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4.06 และมีผลเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนและหลังการทดลอง พบว่า คะแนนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทนำ

ดนตรีเป็นศิลปะแขนงหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพ ไม่ว่าจะเป็นการฟังดนตรี การร้องเพลง การเล่นเครื่องดนตรี การเคลื่อนไหวร่างกายประกอบดนตรี การสร้างสรรค์ดนตรี ตลอดจนการอ่านโน้ตและการเขียนโน้ต กิจกรรมทางดนตรีเหล่านี้มีคุณค่าต่อเด็กในวัยเรียน ซึ่งในดนตรีที่เล่น ในการเล่นดนตรีนั้นไม่ได้มีให้นักศึกษาทุกคนต้องเล่นเครื่องดนตรี แต่จะมุ่งให้นักศึกษาอ่านโน้ตเพื่อใช้ในการปฏิบัติดนตรีแบบง่ายได้ ปัจจุบันการเรียนการสอนดนตรีมีรูปแบบการสอนที่หลากหลาย เช่น วิธีการสอนดนตรีของ Orff วิธีการสอนของ Dalcroze และ วิธีการสอนของ Kodaly หลักการอ่านโน้ต มีหลายวิธีที่สามารถช่วยให้สามารถอ่านได้อย่างคล่องแคล่ว โคดาไล นักประพันธ์เพลง ชาวฮังการี ได้มีวิธีการ เทคนิคต่างๆ ในการสอนดนตรี โดยเริ่มต้นจากง่ายไปหายาก เน้นการสอนร้องเพลงเป็นหลัก ซึ่งเชื่อว่าเป็นการใช้เสียงที่มีอยู่แล้วตามธรรมชาติ มีกฎควบคู่ไปกับการอ่านโน้ตซึ่งสามารถอ่านและเขียนโน้ตดนตรีได้ โดยมีวิธีการใช้สัญลักษณ์มือ และการใช้สัญลักษณ์ของจังหวะเป็นเครื่องหมายกำกับโน้ต ซึ่งสามารถฝึกประสาททางหูหรือผู้เรียนได้ทั้งเรื่องจังหวะ ระดับเสียง ท่วงทำนอง และการประสานเสียงโดยการร้องเพลงตามแบบฝึกหัดของโคดาไลซึ่งมีการแบ่งเป็นระดับขั้นต่างๆ ให้เหมาะสมกับผู้เรียน (Zoltan Kodaly, 1882-1967) ดังเช่น อลิกันท์ สำเนาเนื้อ และ ออมา มาดอยบูล (2559) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาชุดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านและการบรรเลงโน้ตสากลสำหรับศิษย์ออร์ดิ โดยนำ แนวคิดวิธีการสอนของโคดาไล และคาร์ล ออร์เฟมาประยุกต์ใช้ เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านโน้ตสากล อันจะช่วยให้สามารถ พัฒนาทักษะในการเล่นเครื่องดนตรีได้ด้วยตนเอง และเป็นประโยชน์ต่อการเรียนดนตรีในระดับที่สูงขึ้น จากหลักการสอนของ โคดาไล ผู้วิจัยจึงได้นำมาใช้ในการพัฒนาทักษะการอ่านโน้ตของนักศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้สังเกตเห็นถึงปัญหาของนักศึกษาในเรื่องของการอ่านโน้ต เพื่อจะนำไปปฏิบัติหรือดนตรี โดยนำมาใช้ร่วมกับการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง เพื่อเป็นการฝึกทักษะในเรื่องของอ่านโน้ตได้แม่นยำยิ่งขึ้น และเป็นกาต่อยอดให้นักศึกษานำไปประยุกต์ใช้ในการสอนดนตรีเด็กปฐมวัยต่อไป

ตอนที่ 2 ผลของการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนจากแบบทดสอบการอ่านค่าโน้ตภายในกลุ่มทดลอง โดยใช้การศึกษาคะแนนสัมพัทธ์ก่อนและหลังการใช้เทคนิคการอ่านสัญลักษณ์จังหวะของโคดาไล ร่วมกับการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง

ภาพที่ 1 กราฟแสดงผลของการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนจากแบบทดสอบการอ่านค่าโน้ตภายในกลุ่มทดลอง โดยใช้การศึกษาคะแนนสัมพัทธ์ก่อนและหลังการใช้เทคนิคการอ่านสัญลักษณ์จังหวะของโคดาไล ร่วมกับการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง คะแนนเต็ม 30 คะแนน

คะแนนคะแนนสัมพัทธ์	ระดับพัฒนาการ	นักศึกษา (น)	ร้อยละ
76-100	พัฒนาการดีเยี่ยม	18	34.62
51-75	พัฒนาการดี	20	38.46
26-50	พัฒนาการระดับกลาง	14	26.92
0-25	พัฒนาการระดับต่ำ	0	0

จากภาพที่ 1 แสดงการเปลี่ยนแปลงหลังการอบรม (Y) เป็นคะแนนเปลี่ยนแปลงสัมพัทธ์ (SI) ใช้สูตร $S_i = \frac{X_i - X_j}{X_j} \times 100$ ผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้การอ่านโน้ตสากลแบบทดสอบ และแบบพัฒนาการอ่านโน้ตโดยใช้เทคนิคการอ่านสัญลักษณ์จังหวะของโคดาไล ร่วมกับการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ จากคะแนนพัฒนาการที่แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และเข้าใจวิธีการอ่านโน้ตเพิ่มมากขึ้น เมื่อพิจารณาคะแนนสัมพัทธ์แล้ว ทำให้ผู้วิจัยเห็นผลคะแนนและพัฒนาการเพิ่มขึ้นเฉลี่ย ร้อยละ 66.55 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์พัฒนาการระดับสูง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการอ่านโน้ตสากลโดยใช้เทคนิคการอ่านสัญลักษณ์จังหวะของโคดาไล ร่วมกับการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง
2. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนจากแบบทดสอบการอ่านโน้ต โดยใช้การศึกษาคะแนนสัมพัทธ์ในการอ่านโน้ตสากลโดยใช้เทคนิคการอ่านสัญลักษณ์จังหวะของโคดาไล ร่วมกับการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาคณะครุศาสตร์ชั้นปีที่ 3 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 2 ห้อง 52 คน ในรายวิชา 1071303 ทักษะทางดนตรีพื้นฐานสำหรับครู มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ศูนย์การศึกษาภาคใต้ นครนายก

เครื่องมือวิจัย

1. แบบทดสอบความสามารถในการอ่านค่าโน้ตสากล
2. แผนการเรียนการสอนการอ่านโน้ตสากล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การหาค่าเฉลี่ยพื้นฐานของคะแนนจากแบบทดสอบการอ่านโน้ตก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง ซึ่งได้แก่
 - 1.1 คะแนนค่าเฉลี่ย (Mean)
 - 1.2 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน
 - 2.1 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนจากแบบทดสอบการอ่านค่าโน้ตภายในกลุ่มทดลอง โดยใช้สูตร $S_i = \frac{X_i - X_j}{X_j} \times 100$ การศึกษาคะแนนสัมพัทธ์ relative gain score (ศิริชัย กาญจนวชิร, 2538)

อภิปรายผลวิจัย

ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษาคณะครุศาสตร์ ชั้นปีที่ 3 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 2 ห้อง 52 คน ในรายวิชาทักษะทางดนตรีพื้นฐานสำหรับครู (1071303) ได้พัฒนาความสามารถในการอ่านค่าโน้ตสากล หลังการใช้เทคนิคการอ่านสัญลักษณ์จังหวะของโคดาไล ร่วมกับการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ผ่านแผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 2 แผน แผนละ 4 คาบเรียน คาบเรียนละ 50 นาที รวมทั้งหมด 8 คาบเรียน ซึ่งมีประเด็นการอภิปราย ดังนี้

ในคาบเรียนที่ 1 เมื่อนักศึกษาได้เรียนโน้ตสากลครั้งแรก นักศึกษายังไม่สามารถอ่านโน้ตได้ ตามจังหวะที่กำหนด ในคาบเรียนที่ 2 ผู้วิจัยจึงนำเทคนิคการอ่านสัญลักษณ์จังหวะของโคดาไลมาอธิบายวิธีการ โดยให้นักศึกษาปฏิบัติตาม และ หลังจากนั้น ให้นักศึกษาแบ่งกลุ่มอ่านโน้ตสัญลักษณ์จังหวะของโคดาไล มาอ่านหน้าชั้นเรียน ในคาบเรียนที่ 3-4 นักศึกษาทำการนำเสนอ พร้อมกับจับจังหวะตามสัญลักษณ์ที่ได้ออกแบบ ในคาบเรียนที่ 5 ผู้วิจัย ให้นักศึกษาปฏิบัติเข้าในการอ่านสัญลักษณ์จังหวะของโคดาไล เพื่อให้เกิดทักษะการอ่านโน้ตมากขึ้น คาบเรียนที่ 6-8 ผู้วิจัยนำแบบฝึกหัดการอ่านโน้ตสากล มาให้นักศึกษาอ่านพร้อมกันด้วยจังหวะ นักศึกษาสามารถอ่านโน้ตได้ซึ่งเป็นส่วนใหม่ ซึ่ง เมื่อทำการทดลองการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการอ่านโน้ตสากล หลังการใช้เทคนิคการอ่านสัญลักษณ์จังหวะของโคดาไล ร่วมกับการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ระหว่างก่อนการทดลองและหลังการทดลอง พบว่า คะแนนเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการอ่านโน้ตสากลสูงขึ้นกว่าก่อนทดลอง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มารีอา ปีแฉะกิกการ (2557) เรื่อง การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านโน้ตตามแนวคิดโคดาไลสำหรับผู้เรียนเป็นวัยผู้ใหญ่ตอนต้น พบว่า กลุ่มการทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะการอ่านโน้ตและความรู้ความเข้าใจ สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และ สอดคล้องกับ วรรณฉวี วรรณภัก (2553) เรื่อง ผลของการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของโคดาไล ที่มีต่อทักษะทางดนตรีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวิสุทธิธรรม อานนท์พระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า 1) นักเรียนมีทักษะทางดนตรีมากขึ้น หลังจากได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของโคดาไล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) นักเรียนมีทักษะทางดนตรีมากขึ้น หลังจากได้รับการให้ข้อเสนอแนะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) นักเรียนที่ได้รับการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของโคดาไล มีทักษะทางดนตรีมากกว่านักเรียนที่ได้รับการให้ข้อเสนอแนะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ในระหว่างที่ทดลองผู้วิจัยได้ใช้กระบวนการร่วมกับการปฏิบัติจริง ซึ่งให้ความสำคัญกับผู้เรียนในการมีส่วนร่วมในการคิดวิเคราะห์ปัญหา มีการใช้คำถามช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ วิเคราะห์ในตนเองขั้นตอน หลังจากนั้นก็ไปสู่การแก้ปัญหาด้วยกรณีปฏิบัติจริง แต่ละ ขั้นตอนของการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงเกิดจากกระบวนการกลุ่ม จากนั้นร่วมกันศึกษาหาข้อสรุปปัญหา และร่วมกันปฏิบัติแก้ปัญหาให้บรรลุเป้าหมายที่วางแผนเอาไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ จิตติพันธ์ และจิตสุภา (2555) เรื่อง การเสริมสร้างทักษะการจัดการความรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้จากการปฏิบัติของนักศึกษาวิชาชีพครู (ระยะที่ 2) ผลการวิจัย พบว่า 1) ทักษะการจัดการความรู้ของนักศึกษาระหว่างกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้จากการปฏิบัติกับกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ โดยกลุ่มนักศึกษที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้จากการปฏิบัติมีทักษะการจัดการจัดการความรู้สูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ และ 2) ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการเสริมสร้างทักษะการจัดการความรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้จากการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้
จากผลการวิจัยผู้วิจัย ได้แนะทางในการพัฒนาความสามารถในการอ่านค่าโน้ตสากลให้กับนักศึกษา โดยการให้เทคนิคการอ่านสัญลักษณ์จังหวะของโคดาไล ที่เน้นการปฏิบัติจริง เพื่อให้นักศึกษาอ่านโน้ตได้คล่องแคล่ว และถูกจังหวะมากขึ้นในการปฏิบัติด้วย

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการนำเทคนิคการสอนของโคดาไล ไปใช้กับสาระอื่นๆ ที่เน้นในเรื่องของทักษะด้านต่างๆ เพื่อพัฒนาทักษะด้านดนตรีให้กับนักศึกษาทั้งหมด
2. ควรมีการให้นักศึกษาลึกซึ้งเกี่ยวกับทักษะการอ่านโน้ต และ แลกเปลี่ยนให้กับนักศึกษากายในชั้นเรียน เป็นปฏิบัติการ เพื่อเป็นการฝึกทักษะด้านการอ่านโน้ตที่หลากหลายเพิ่มมากขึ้น